

termite, buče, ose, gozdne žuželke in ovočju škodljive) predločuje še posebej. Odlikujejo se kaj zelo ilustracije. — Marsikoga, zlasti pa prijatelje potovanja, razveselila je izvestno elegantna in mična knjiga Adolfa Veberja: »Put u Carigrad«. Sa četrdeset slika i florisom Carigrada. 8°, str. 239. Cena 1 gld. 50 kr. — Koliko da je natančen in resničen ta potopis, žalibog ne morem soditi, a zanimiv in poučen je dovolj, da ga bode vsakdo z veseljem del iz rok. Slike niso tako čiste in lepe kakor v prejšnji knjigi, a vendar dokaj lične. Tako skrbi M. H. za mnogovrstno vsebino. — »Aug. Šenoa. Sabrane pripoviesti.« Svezak peti. 8°, str. 277. Cena 1 gld. 20 kr. — »M. H.« izdaje tega pesnika in največjega hrvatskega pripovednika v posameznih zvezkih, da ga bode polagoma narod vsega dobil v roke. Ta zvezek je za nas Slovence posebej zanimiv zaradi prve povesti ali slike: »Karamfil sa pjesnikova groba«, kateri pesnik je naš »nesretni Franjo Prešern«. Tudi je ta preložena v slovenščino. Druge povesti so: »Pruski kralj.« »Turci idu.« »U akvariju.« Ker homo prilično o Šenoi kaj več spregovorili, naj sedaj to naznanilo zadostuje. — Šesta in sedma knjiga sta: »Pod starimi krovi.« Zapisci i ulomci. Napisao Ksaver Šandor-Gjalski. 8°, str. 199. Cena 75 kr. — Zabavne knjižice 87.—89. zvez., in — »Ksanta«. Pripovijeda Ivo Vojnović (Sergij P.) 8°, str. 196. Cena 75 kr. Zab. knjiž. 90.—92. zv. Z malo besedami se ne dá oceniti umetnostno delo, zato naj je dovolj, da obe povesti omenjamo. — Slovence namenjena je knjiga: »Rječnik hrvatsko-slovenski.« Za slovenske svoje članove izdala Matica Hrvatska. 8°. — Ta knjižica, obstojeća iz male slovnice in kratkega slovarja, je kaj dobro došla Slovincem. Učenje hrvatskega jezika je s tem zelo olajšano. — Iz tega kratkega pregleda je razvidno, da je zgoraj (str. 30) izrečena hvala »Mat. Hrv.« popolnoma opravičena.

ČESKO SLOVSTVO.

(Piše Stj. Zagorac.)

Česko slovstvo (posebno novejšo od l. 1848 dalje) obiluje raznimi deli, posebno se je pa

lepo razvila belletristika, katero goji mnogo izvrstnih pisateljev. Žal, da so nekateri pisatelji krenili na slaba pota. Med njimi sicer genijalni pesnik Jaroslav Vrchlický, o katerem pravi »Obzor« (1887, str. 96), da »hvali upor duha proti Bogu, telesa proti duši, greha proti čednosti«. Najnovejši plod Vrchlickega je prevod: »Osvobozený Jerusaleml«, katerega je izdal Al. R. Lauer mann v Pragi. Do sedaj je izšel samo prvi zvezek tega dela in obsega skoraj pet spevov slavne epopeje. Celo delo obsegalo bode četiri zvezke. Prevod je krasen, prestavljaec pridržal je tudi metrum originalov — italijansko stanco. Vrchlický je poleg Dantejeve »Bozanske komedije« (1882) uvedel torej tudi Tassa v česko književnost.

Zeló znan pisatelj je tudi Svatopluk Čech, izmed najpopularnejših pesnikov českih. V vseh njegovih delih, bodi si v prozi, bodi si v stihovih zrcali se čist narodov duh, duh slovanski, duh ljubezni in sloge, a prokletstvo vsem sovražnikom slovanskim. On je apostelj vzajemnosti slovanske pri Čehih, zato ga pa narod tudi tako ljubi. Ta pesnik je obdaril narod spet z novim dokazom svoje velike ljubezni za sveto in vzvišeno stvar, z zbirko pesmij polnih žarkega rodoljubja in žive poezije, pod naslovom: »Jutrní písne«. To so politične pesmi. Kdor jih čita, napolni se s prekrasnimi mislimi, katere je pesnik ogrnil v lepo obliko in izvel na nov, izviren način. Opozarjam vse prijatelje českega slovstva na te jutrne pesmi Svatopluka Čecha.

Nedavno je izšla v Pragi zanimiva knjižica Eduarda Jelineka, (dobro znanega pisatelja in pa nekdanjega urednika »Slovanskega sbornika«, kateri je sedaj prestal izhajati), z naslovom: »Dámy starších solonů polských.« V tej knjigi je nabral pisatelj zeló zanimivih črtic o poljskih plemkah, posebno pa onih, katere so sodelovale pri vstanku l. 1830. in doživele žalostne njegove posledke. Prekrasno je tu narisana patrijotizem in pa žrtve teh Poljakinj. Dobro je znano Čehom večje pero Jelinekovo, posebno pa so priljubljene njegove nedavno izišle »Ukrajinske dumy«, v katerih prav zanimivo opisuje življenje in običaje ukrajinskih Kozakov. (Konec prih.)

Listnica uredništva. Nekaterim gospodom pisateljem, kojim ni bilo mogoče odgovoriti posebej: Lepa hvala! Prosimo potrpljenja: o priliki pride na vrsto. Ako je v velikem listu težko napolniti nenasitljive predale, je pa v malem težko izbrati primerno tvarino in h krati ne se zameriti pisateljem. — G. Fr. J. v Lj.: Kažete precej spretnosti; vsaj zadnja pride na vrsto. Naznanite svoj naslov! — G. Fr. S. v Lj.: Razveselili ste nas. O priliki. Le naprej! Prosimo Vas naslova. — G. Vaz. v Gor.: Srčna hvala! Dobro došlo. Potrpajte! — G. I. v Gor.: Lepa hvala! Enakega si želimo še več.

Listnica upravníštva. Gospode naročnike, ki spremené svoja bivališča, prosimo, naj nam to naznanijo. — G. I. B. v L.: V takem slučaju je kaj lahka pomoč **reklamacija**. Brez zamere! — Sl. čitaln. v S. pri G.: 1 gl. 20 kr. ni naročnina za celo leto.

Cena: Za celo leto 1 gld. 60 kr.; za pol leta 80 kr. Uredništvo in upravníštvo je v Marjanišči.

Izdajatelj, lastnik in urednik **dr. France Lampe.** Tiskala »Katoliška Tiskarna« v Ljubljani.

knjigi životopis dne 14. decembra 1887 umrlega pisatelja iz peresa g. o. Florentina Hrovata.

Duša popolna, ali molitve, prigovori in zgledi za duše hrepeneče po popolnosti. Na svitlo dal Janez Zupančič. Drugi nespremenjeni natis. V Ljubljani, 1887. Zal. družba sv. Vincencija, Dobiva se v »Katol. Bukv.« v Ljubljani. 16^o, str. 583. Cena (vez. v usnji) 1 gld. 25 kr.

Molitev, velik pripomoček k zveličanju. Spisal sv. Alfonz Marija Liguori. Slovensko izdal dr. Anton Jarc, prošt. V Ljubljani, 1888. 16^o, str. 174. Cena (vez. v platno) 50 kr. (V »Katol. bukvarni.«)

ČESKO SLOVSTVO.

(Piše Stj. Zagorac.)

(Konec.)

Izdane so tudi zbirke pesmij: »Basně Otokara Mokrehó«, kakor tudi pesmi zelo popularnega in znanega urotnega pesnika Adolfa Heyduka: »Šipy a rozmarý«. Razun teh se je zelo pohvalno izrazila kritika o pesmih: Jos. V. Sládka: »Sluncem a stinem«. Sládki je jeden najsubjektivnejših lirikov českých. Živo čuti in jasno slika, vendar so njegove pesmi zelo pesimiške.

Zelo znamenito zgodovinsko in pa literarno delo je delo A. Rezeke, profesorja na c. kr. univerzi: »Dějiny prostónarodního hnutí náboženského v Čechách« od izdanega tolerantnega patenta (1780) do danes. Do sedaj sta izšla dva dela. Prvi del obiluje živahnimi črtami in raznimi potankostmi, koje je pisec z velikim trudom nabral v starih listinah. Škoda, da ni to delo pisano bolj v katoliškem duhu.

Sedaj izhaja v Pragi v zalogi J. Otta prekrasno delo: »Čechy společnou prací spisovatelův a umětců českých«, vedou Fr. Ad. Šubert a Fr. A. Borovský, obrazovnu část R. Libscher. To dragoceno delo izhaja v zvezkih velikega folio-formata, z izvornimi, umetniškimi ilustracijami v tekstu in slikovnimi prilogami najznamenitejših českých umetnikov. Zvezek velja 90 kr. Sedaj je na vrsti IV. samostalni del: »Polabí«, katerega je že sedem zvezkov izšlo.

Veliko veselje probudilo je v českem narodu najnovejšo podjetje rodoljubne Ottove knjigarne, namreč izdavanje: »Ruské bibliotéky«, v kateri bodejo izšla dela ruskih klasikov v českých prevodih, in to: Turgenjeva, Tolstoj, Gogoljeva, Dostojevskega, Mihajlova, Grigorevića, Gončarova, pesme Puškinove in Lermontove. Posebno marljivo prevajajo ruske klasike Francozje in Nemci, sedaj bode dobili pa tudi Čehi te slovanske brate pod svojo streho.

Omeniti moram še monumentalno delo: »Ottův slovník naučný«, ilustrovano enciklopedijo vseh znanostij. Izšel je sedaj četrti zvezek tega ogromnega dela, obsežajoč od Acta Pilati—Adelung. To bode velikanska in dovršena enciklopedija vseh znanostij. Posebno pa bodo točni podatki o raznih slovanskih narodih. (Kako ogromno bode to delo, dokazuje to, da bode črka A obsežala vsaj 30.000 besedij. Snopčič stane samo 36 kr.)

Omenil bodem še samo — »Literární oznamovatelj«, katerega so počeli českí knjižničarji in založniki izdajati. Prva številka tega lista je izšla v 80.000 iztisih, dobi ga vsak prijatelj česke knjige zastonj.

Druge slovstvene zanimivosti.

Die historische und territoriale Entwicklung Krains vom X. bis ins XIII. Jahrhundert. Quellenmässig dargestellt von Dr. Anton Mell, Aspiranten am steiermärkischen Landesarchive. Graz. Verlags-Buchhandlung »Styria«. 1888. Vel. 8^o; str. 136. Cena 1 gl. 20 kr. (V »Katol. Bukvarni« v Ljubljani.)

To delo, ki je — menda še mladega — pisatelja prvo dete, je zaradi več razlogov vredno, da obračamo domoljubi nanj svojo pozornost. Dimitz je obravnaval v svojem I. delu »Geschichte des Herzogthums Krain« (l. 1874) ono dōbo precej po stari navadi. Temu se ne čudimo, ker mu je nedostajalo virov. Vendar se ne more čitatelj odkrižati nekega nepovoljnega vtisa, ko vidi, da je poznejša, zlasti reformacijska dōba obravnavana s tako obširnostjo. Vsled raziskovanja Fr. Šumija se je zgodovinska tema začela bolj in bolj zgubljovati, ko je priobčeval listine v »Urkunden- u. Regestenbuch« in na podlagi tega gradiva v svojem »Archiv für Heimathkunde« razvijal nekatere nove misli in nazore. Vendar je vse dotično gradivo še preveč raztreseno, in iz listin povzemati zgodovino, ni vsakemu mogoče. Zato si je zaslužil g. dr. Mell res zahvalo našo, da se je lotil težavnega dela in je obravnaval samostojno, skupno in kolikor mogoče temeljito težavno dōbo od X. stoletja do l. 1268.

Kakor je razvidno iz dela samega, opira se gospod pisatelj zelo na gradivo, katero je nabral in pripravil Šumi. A po njegovem mnenju ne zadostuje Šumijevo razkladanje dōbe Babenberžanov in Sponheimov. Zato se tudi naš pisatelj »ne vjema s Šumijem v mnogih točkah«.

Naše delo kaže, kakor naslov pravi, razvijanje posestvenih razmer na Kranjskem in se na druge zgodovinske razmere ne ozira. Začenja z »markami« — mejnimi grofijami Karolingov, kajti iz tega je kmalu razvidno, kako da je tudi na obsegu sedanje Kranjske razvila se taka »marka«. Popisuje dalje razmere naše dežele s Koroško, posebno pa, kako je spadalo Dolenjsko kot »marka« pod Akvilejo, kako so dobile nekatere plemenite rodbine veliko posestva na Kranjskem, nazadnje Babenberžani in za njimi českí kralj Otakar. Na koncu svoje razprave podaja kratek, a jasen posnetek — »Ergebnis«. Poleg tega dodaja še 5 manjših razprav ali ekskurzov, ki so kaj zanimivi zlasti 1., 4. in 5.

Presojevati podrobnosti nam ne dopušča niti prostor, niti namen tega poročila. O teh naj sodijo strokovnjaki. Splošno sodbo pa bode vsakdo, prečitavši to knjigo, moral izreči v tem smislu, da je g. dr. Mell storil domačemu zgodovinarju lepo uslugo in da bodo zlasti oni domači pisatelji z veseljem segli po njej, ki so se in se bodo namenili popisovati zgodovino posameznih kranjskih farâ. Posebno za